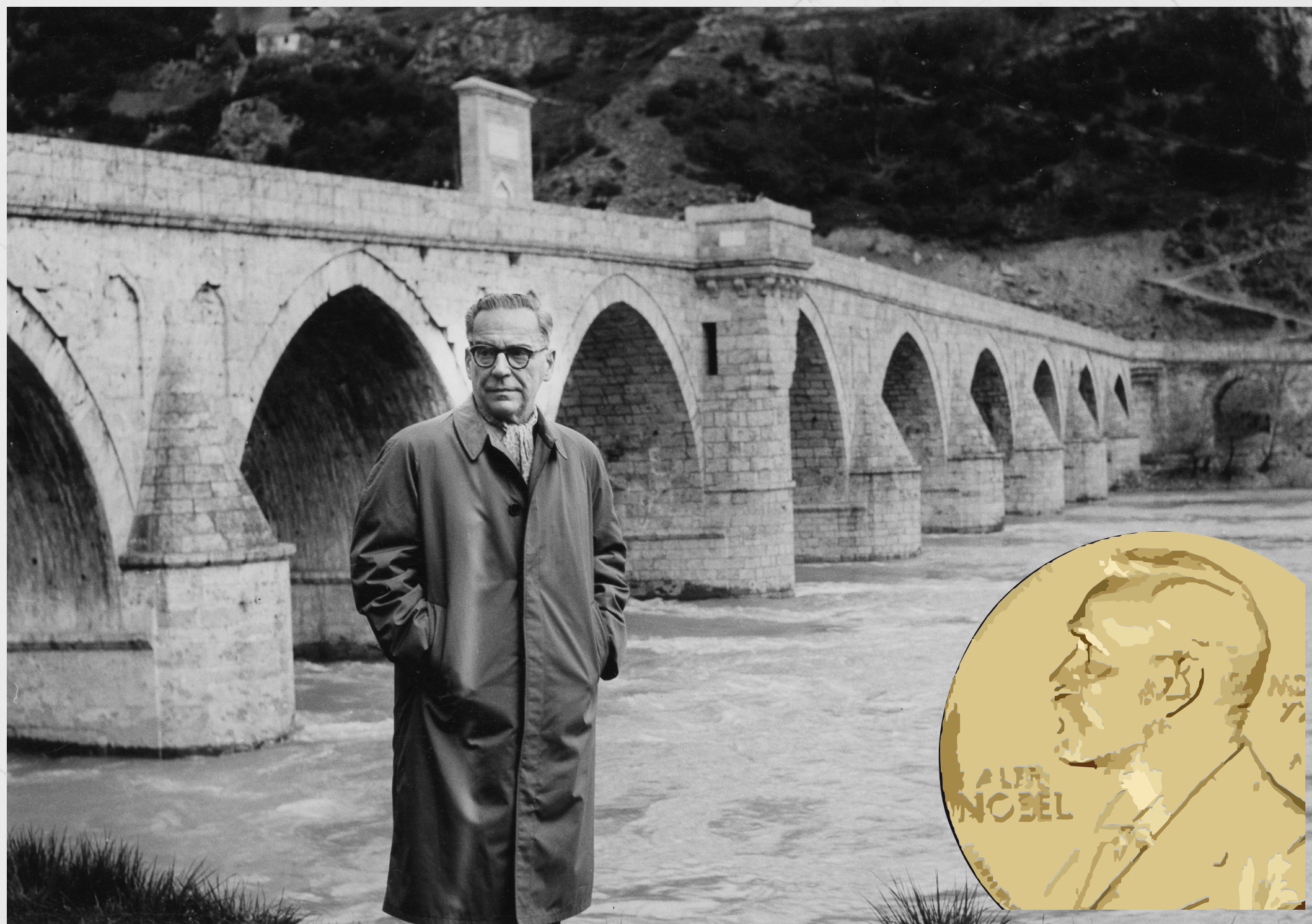

МОСТЕ МЕХМЕД ПАШЕ СОКОЛОВИЋА У ВИШЕГРАДУ MEHMED PASHA SOKOLOVIC BRIDGE IN VISEGRAD

Чињеница да је мост задужбина једног од највећих државника тога времена, великог везира Мехмед паше Соколовића, родом из околине Вишеграда и дјело једног од највећих градитеља свјетске историје грађења, као и да је био предмет писања Иве Андрића који је његово име извукао из анонимности и учинио га доступним житељима планете, даје овом објекту изванредну, непоновљиву и јединствену вриједност. Овако роман, за који је добио Нобелову награду, На Дрини ћуприја, почиње Иво Андрић. Ово је уједно најсликовитији опис изгледа и доживљаја моста, његовог значаја и утицаја на развој живота Вишеграда, како свакодневни тако и кроз историју:

„Већим делом свога тока река Дрина протиче кроз тесне гудуре између стрмих планина или кроз дубоке кањоне окомито одсечених обала. Само на неколико места речног тока њене се обале проширују у отворене долине и стварају, било на једној било на обе стране реке, жупне, делимично равне, делимично таласасте пределе, подесне за обрађивање и насеља. Такво једно проширење настаје и овде, код Вишеграда, на месту где Дрина избија у наглом завоју из дубоког и уског теснаца који стварају Буткове Стијене и Узавничке планине. Заокрет који ту прави Дрина необично је оштар а планине са обе стране тако су стрме и толико ублизу да изгледају као затворен масив из којег река извире право, као из мрког зида. Али ту се планине одједном размичу у неправилан амфитеатар чији промер на најширем месту није већи од петнаестак километара ваздушне линије.

На десној обали реке, почињући од самог моста, налази се главнина касабе, са чаршијом, делом у равници, а делом на обронцима брегова. На другој страни моста, дуж леве обале, протеже се Малухино поље, раштркано предграђе око друма који води пут Сарајева. Тако мост, састављајући два краја сарајевског друма, веже касабу са њеним предграђем.

Управо, кад се каже "веже", то је исто толико тачно као кад се каже: сунце излази изјутра да бисмо ми људи могли да видимо око себе и да свршавамо потребне послове, а залази предвече да бисмо могли да спавамо и да се одморимо од дневног напора. Јер тај велики, камени мост, скупоцена грађевина јединствене лепоте, каквог немају ни много богатије и прометније вароши ("Још свега два оваква имају у Царевини", говорило се у старо време), једини је сталан и сигуран прелаз на целом средњем и горњем току Дрине и неопходна копча на друму који веже Босну са Србијом и преко Србије, даље, и са осталим деловима Турске Царевине, све до Стамбола. А касабa и њено предграђе само су насеља која се увек неминовно развијају на главним саобраћајним тачкама и с обе стране великих и важних мостова.

Тако су се и овде, с временом, ројиле куће и множила насеља на оба краја моста. касабa је чивеле од моста и расла из њега као из свога неуништивног корена...

...На мосту и његовој капији, око њега и у вези са њим, тече и развија се као што ћемо видети, живот човека из касабe. У свима причањима о личним, породичним и заједничким доживљајима, могу се увек чути речи "на ћуприји"...

Иво Андрић, На Дрини ћуприја

Outstanding, unique and unparalleled value of this property comes from the facts that the Bridge is a legacy of one of the greatest statesmen of the time, the grand vezier Mehmed paša Sokolović, who was born near Višegrad, an achievement of one of the greatest architects in the world history of building, and also the focus of attention of Ivo Andrić's writing who took its name out of anonymity and made it known to the entire planet.

This is how Ivo Andrić begins his Nobel prize awarded novel, The Bridge on the Drina. This is also considered a most striking description of appearance and experience of Bridge, its significance and influence to the development of everyday living in Višegrad through history.

„ For the greater part of its course the river Drina flows through narrow gorges between steep mountains or through deep ravines with precipitous banks. In a few places only, the river banks spread out to form valleys with level or rolling stretches of fertile land suitable for cultivation and settlement on both sides. Such a place exists here at Višegrad, where the Drina breaks out in a sudden curve from the deep and narrow ravine formed by the Butkovo rocks and the Uzavnik mountains. The curve with the Drina makes here is particularly sharp and the mountains on both sides are so steep and so close together that they look like a solid mass out of which the river flows directly as from a dark wall. Then the mountains suddenly widen into an irregular amphitheatre whose widest extent is not more than about ten miles as the crow flies.

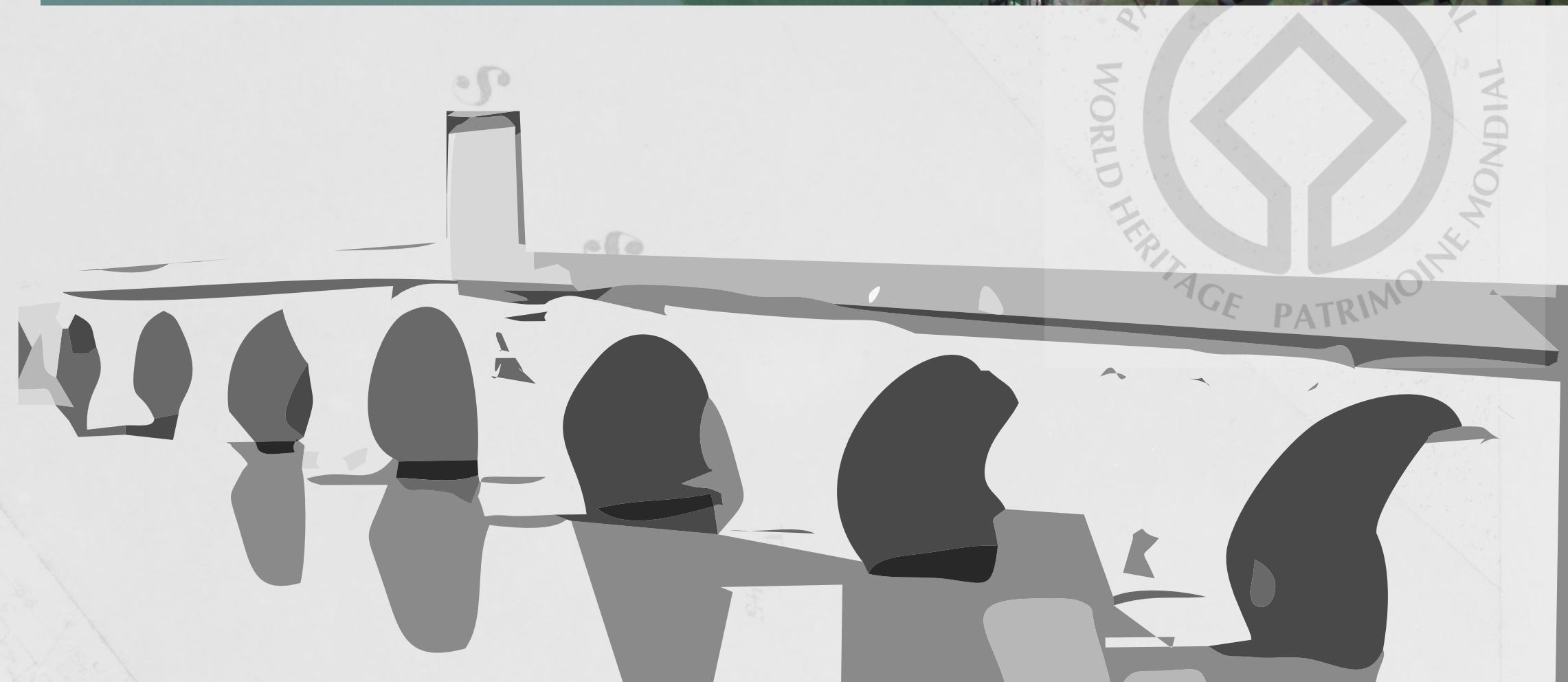
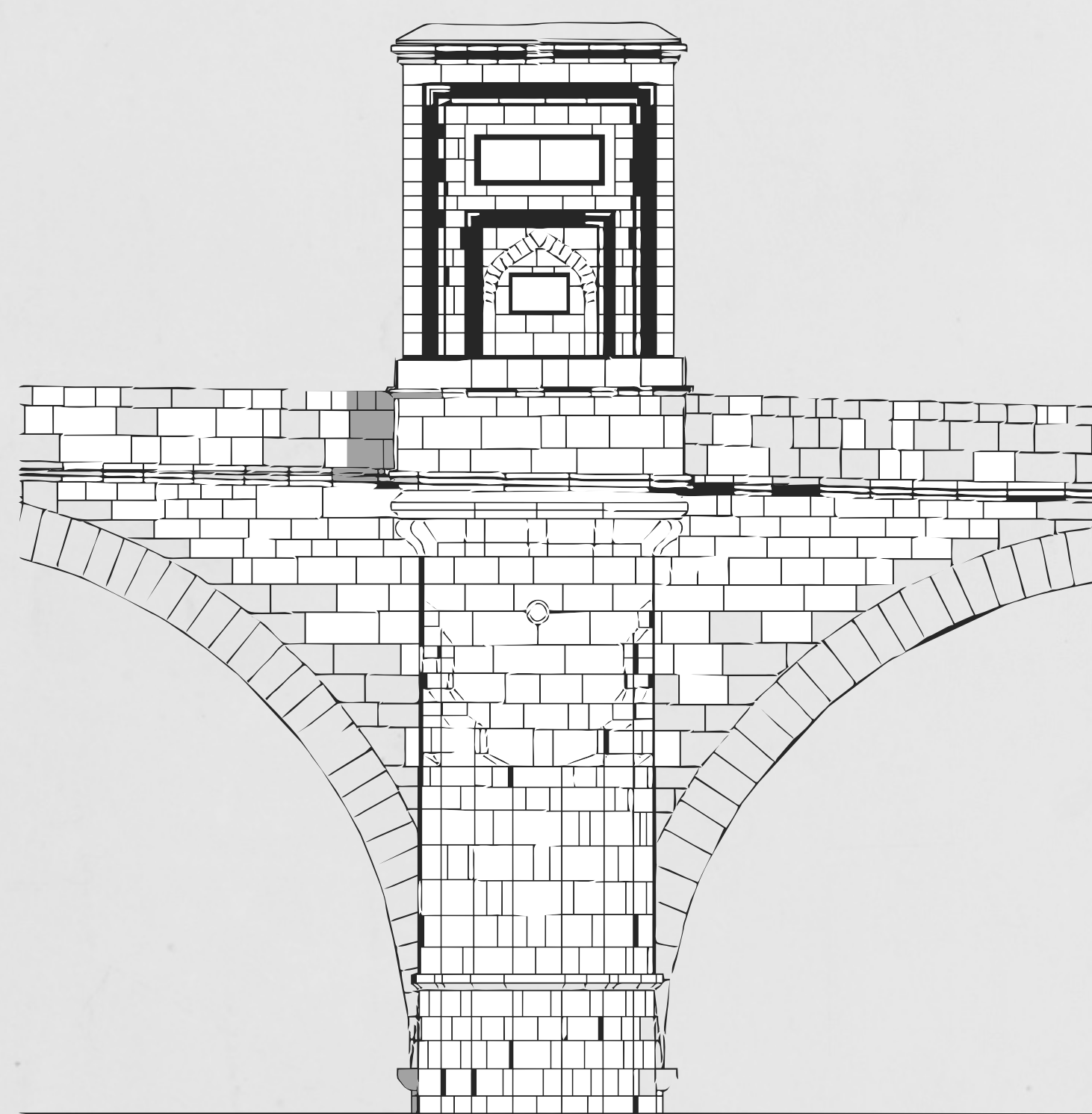
On the right bank of the river, starting from the bridge itself, lay the centre of the town, with the market-place, partly on the level, and partly on the hillside. On the other side of the bridge, along the left bank, stretched the Maluhino Polje, with a few scattered houses along the road which led to Sarajevo. Thus the bridge, uniting the two parts of the Sarajevo road, linked the town with surrounding villages.

Actually, to say 'linked' was just as true as to say that the sun rises in the morning so that men may see around them and finish their daily tasks, and sets in the evening that they may be able to sleep and rest from the labours of the day. For this great stone bridge, a rare structure of unique beauty, such as many richer and busier towns do not possess (There are only two others such as this in the whole Empire, they used to say in older times) was the one real and permanent crossing in the whole middle and upper course of the Drina and an indispensable link on the road between Bosnia and Serbia and further, beyond Serbia, with other parts of the Turkish Empire, all the way to Stambul. The town and its outskirts were only the settlements which always and inevitably grow up around an important centre of communications and on either side of great and important bridges.

Here also in time the houses crowded together and the settlements multiplied at both ends of the bridge. The town owed its existence to the bridge and grew out of it as if from an imperishable root.

... On the bridge and its kapia, about it or in connection with it, flowed and developed, as we shall see, the life of the townsmen. In all tales about personal, family or public events the word 'on the bridge' could always be heard.

Ivo Andrić, The Bridge on the Drina

Programme «Culture»

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Министарство просвете и културе
Републике Српске